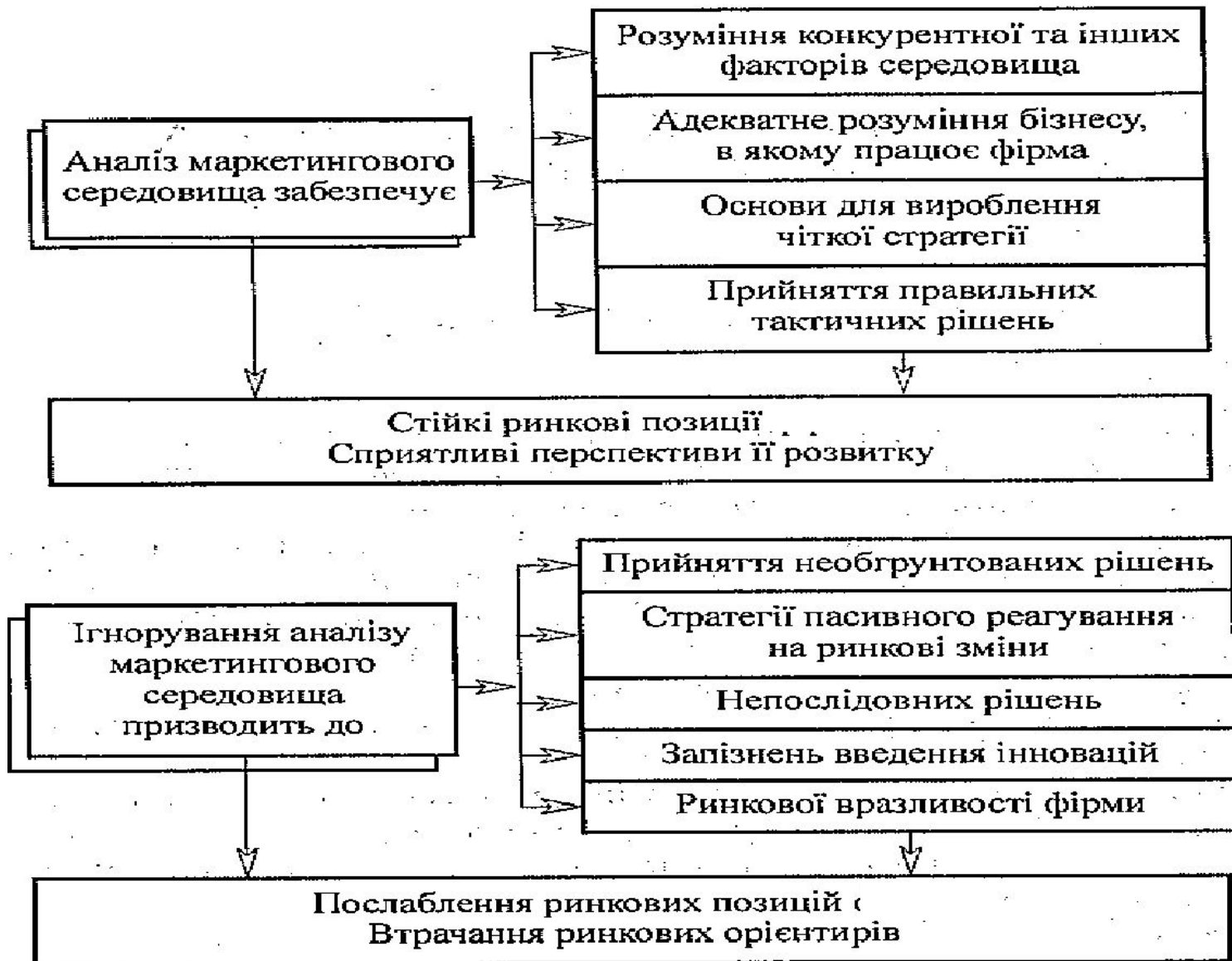

Маркетингове середовище підприємств

- **Маркетингове середовище** — це сукупність факторів, які впливають на процес управління маркетингом підприємства, його маркетинговий розвиток та взаємовідносини зі споживачами.

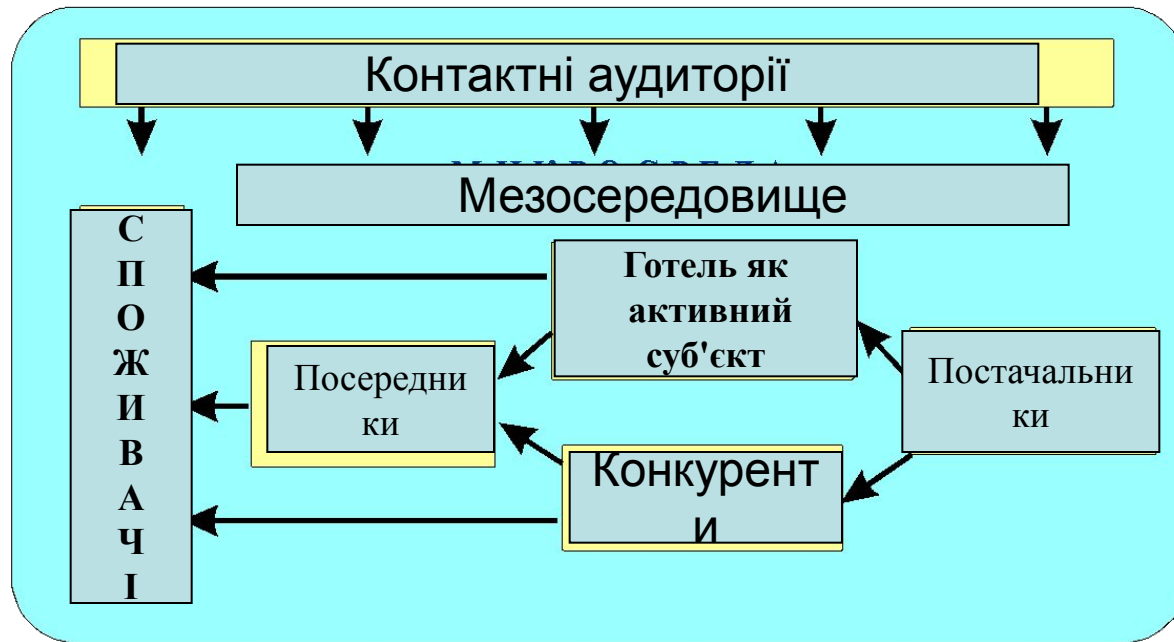
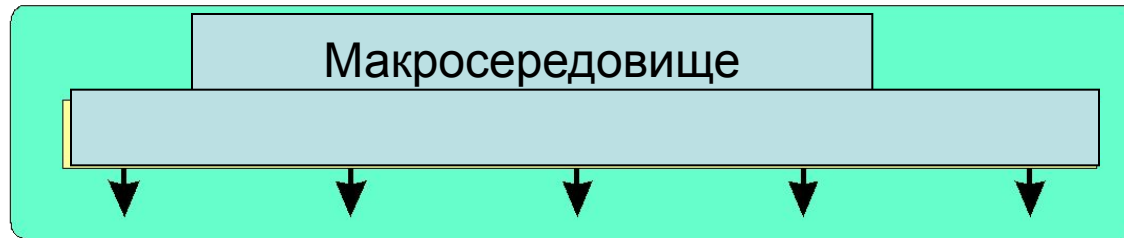
Маркетингове середовище постійно змінюється: ринкові можливості і загрози виникають, змінюються і зникають, тому мета стратегічного маркетингу полягає в тому, щоб, розпізнавши ринкові можливості і загрози, розвивати можливості та знешкоджувати загрози.

Ф. Котлер визначає **маркетингове середовище** як сукупність факторів, які впливають на спроможність підприємства розвивати і підтримувати взаємовідносини з цільовим ринком.

Наслідки проведення та ігнорування аналізу маркетингового середовища

Макросередовище

- Маркетинг у сфері готельного та ресторанного бізнесу є складною багатокomпонентною системою, головне завдання якої забезпечення туриста послугами, надання ночівлі, харчування та інших додаткових готельних продуктів, які пропонує готель

- **Маркетингове мезосередовище** — частина середовища, в якому підприємство безпосередньо функціонує у процесі маркетингової діяльності.

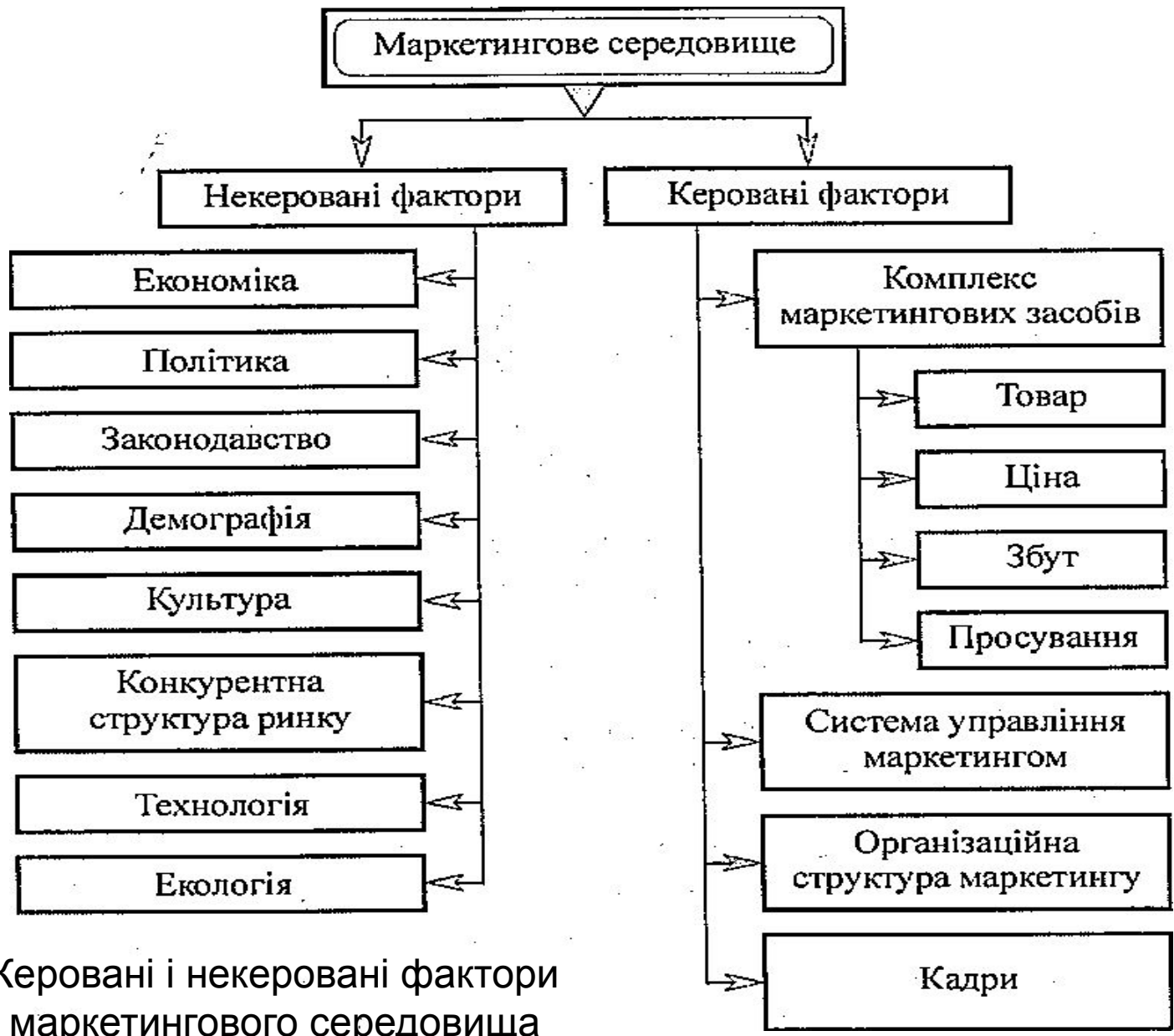
До складових мікросередовища належать:

- безпосередньо підприємство,
- постачальники,
- маркетингові посередники,
- споживачі,
- конкуренти,
- громадськість.

- **Маркетингове макросередовище** — це ті фактори, якими підприємство не може безпосередньо керувати, але які впливають на її маркетингову діяльність.

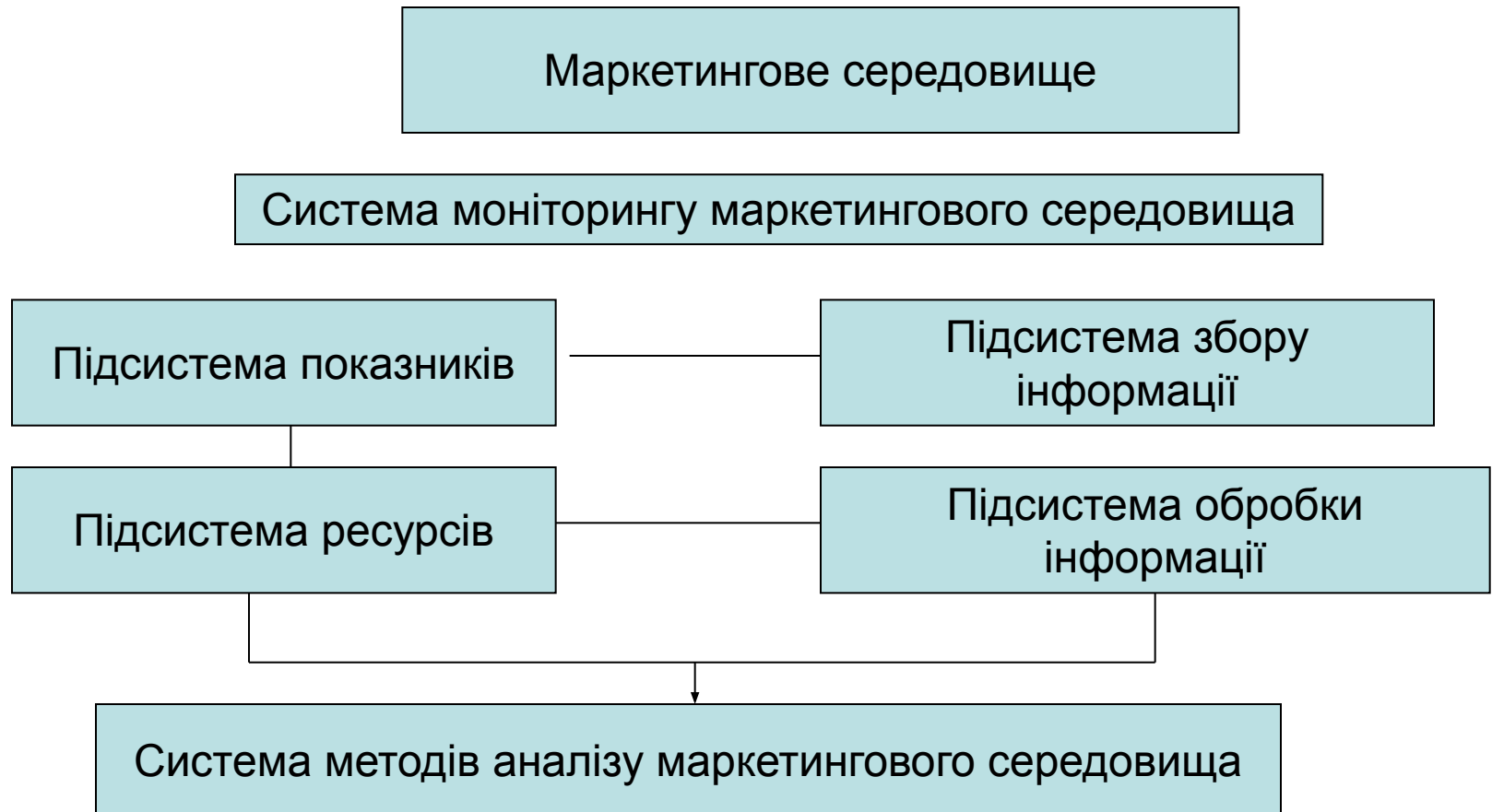
До маркетингового макросередовища належать:

- • економічне середовище,
- • демографія,
- • політичне середовище,
- • науково-технічний прогрес (технологія),
- • культура,
- • природне середовище.

Керовані і некеровані фактори маркетингового середовища

ФАКТОРИ МАРКЕТИНГОВОГО СЕРЕДОВИЩА

• Підприємство

Розглядаючи безпосередньо підприємств як фактор маркетингового середовища, необхідно передусім звернути увагу на ту роль, яку відіграє служба маркетингу в загальній структурі підприємства, на її організаційну структуру, зв'язки з іншими службами. Рівень професійної підготовки та набутого досвіду спеціалістів-маркетологів також відіграє значну роль як фактор мікросередовища.

• Маркетингові посередники

• — це ті підприємства, які беруть участь у тому чи іншому етапі процесу маркетингу підприємства (маркетингові дослідження, збут, просування тощо).

До них належать:

- торгові посередники — сприяють доведенню товару до кінцевого споживача,
- маркетингові підприємства — здійснюють маркетингові дослідження на замовлення підприємства,
- рекламні агентства — виступають суб'єктами маркетингових комунікацій підприємства.

- Роль **постачальників** як фактора маркетингового мікросередовища визначається тим, що матеріально-технічні ресурси та комплектуючі вироби є вхідними елементами процесу виробництва товарів.

У розвиненій ринковій економіці майже не існує проблеми постачання ресурсів. Підприємство-виробник, як правило, має змогу вибирати постачальників за тими чи іншими критеріями (ціна, рівень сервісного обслуговування з боку постачальника тощо).

- **Споживачі**

- Споживач являє собою не тільки фактор маркетингового середовища, який впливає на маркетингову діяльність, не тільки суб'єкт, який бере участь у процесі маркетингу, а й об'єкт, на який спрямована вся маркетингова діяльність.

• Конкуренція.

- Конкуренція являє собою боротьбу за ринкову частку між підприємствами, споживачі яких мають ідентичні або схожі потреби.
- Аналіз конкуренції дає можливість виявити ринкове положення підприємства, конкурентоспроможність її товарів.
- Конкуренти можуть бути класифіковані за різними ознаками.
  - Ф. Котлер розподіляє їх за ознакою конкурентних дій на активних (агресивних), селективних, стохастичних та пасивних.

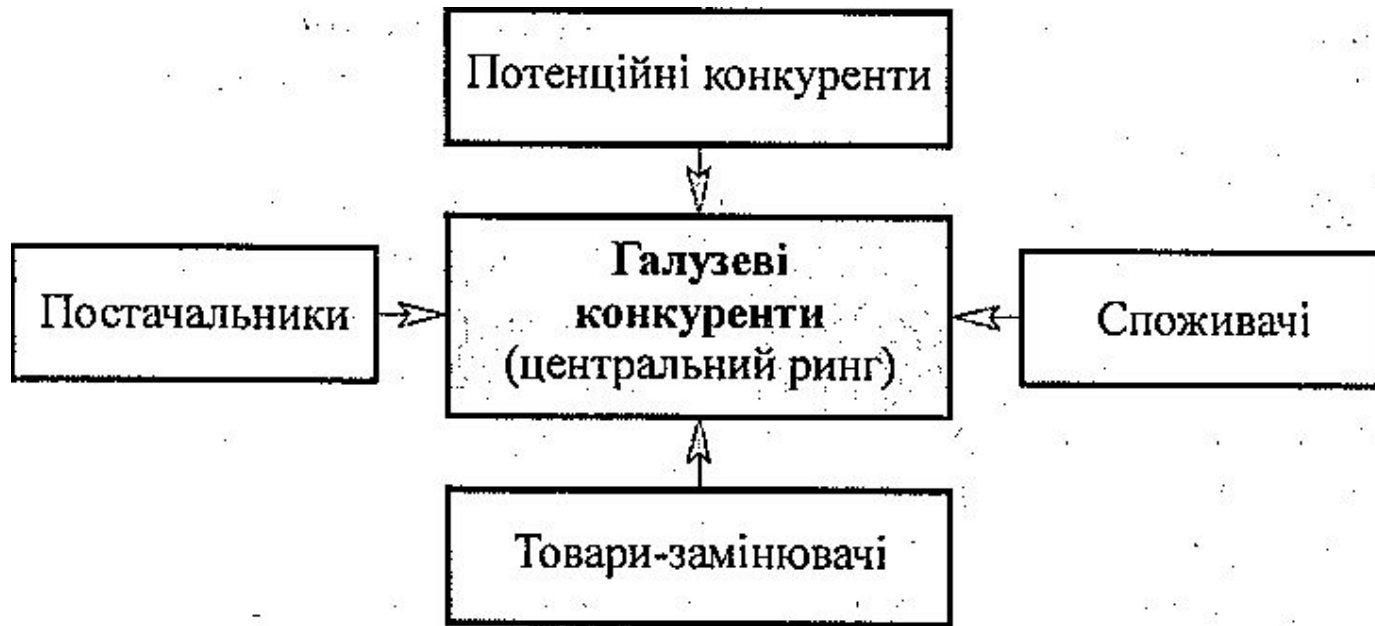
- *Активні (агресивні) конкуренти* — реагують швидко і агресивно на ринкові події, незважаючи на напрями розвитку конкуренції.
- *Селективні конкуренти* — конкурують лише у вибіркових показниках, наприклад, вони є лідерами у зниженні ціни, але не підвищують ефективність своєї рекламної діяльності.

Стохастичні конкуренти

характеризуються непередбаченими діями: іноді вони протидіють агресивно, а інколи ігнорують конкурентні напади.

- *Пасивні конкуренти* майже не реагують на конкурентні дії.

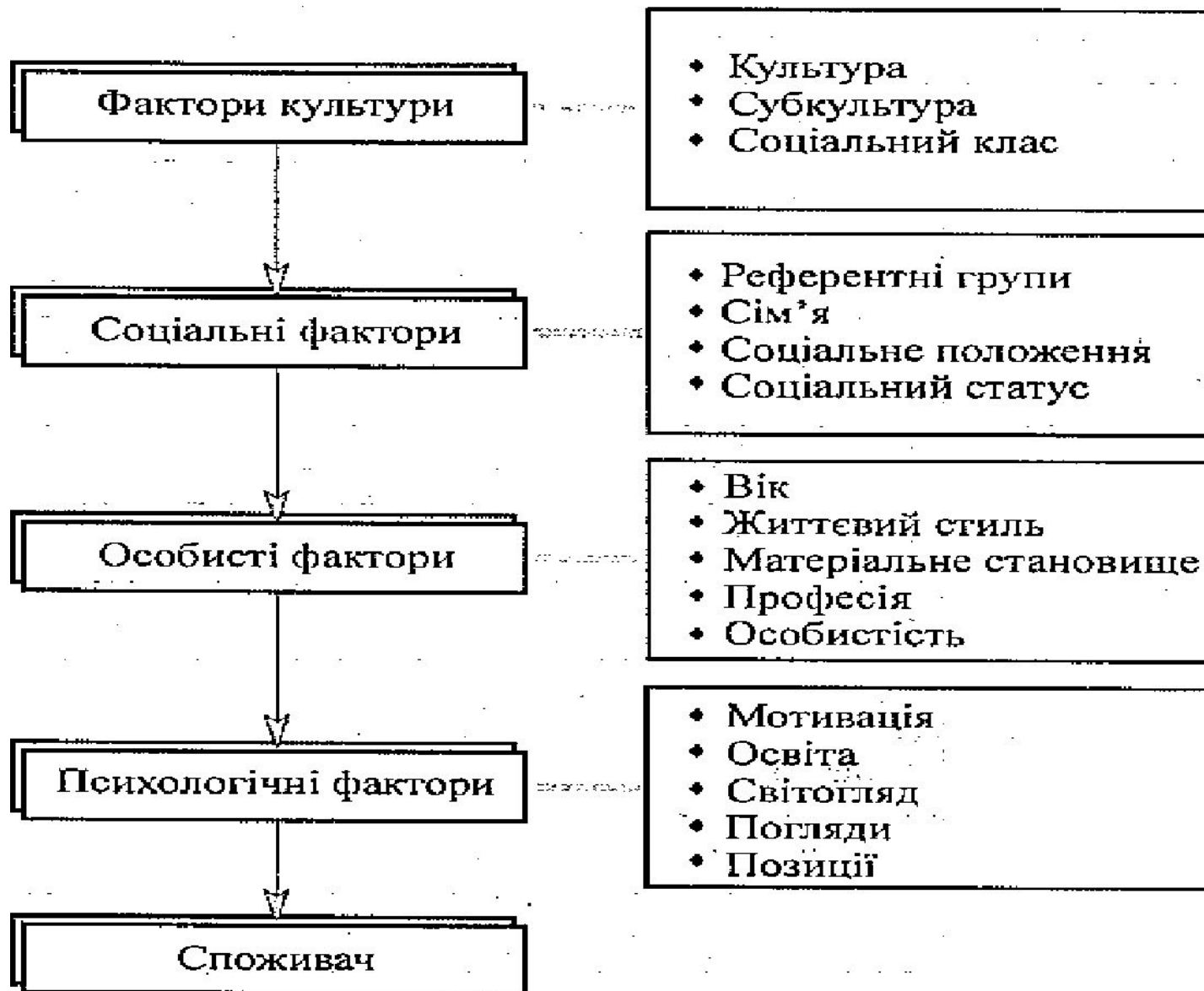
- Для аналізу конкурентів важливе значення має розроблена М. Портером модель п'яти сил конкуренції

Модель п'яти сил конкуренції М. Портера

- П'ять сил конкуренції, які виділяє М. Портер, це:
- конкуренція між виробниками даної галузі,
  - загроза появи нових конкурентів,
- економічні можливості постачальників,
- економічні можливості споживачів,
  - товари-замінювачі.

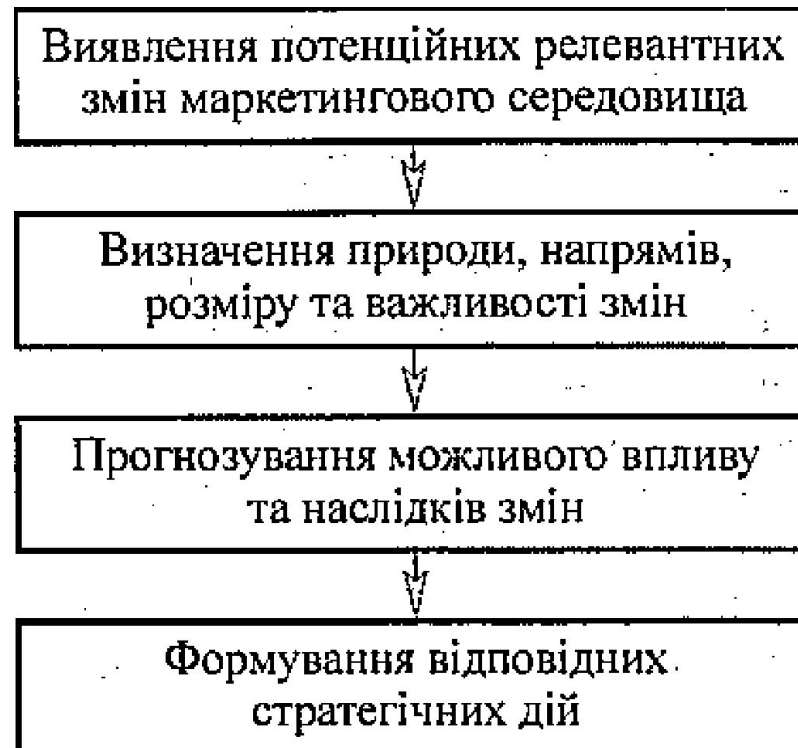
Фактори, які формують поведінку споживача

ЕТАПИ АНАЛІЗУ МАРКЕТИНГОВОГО СЕРЕДОВИЩА

- Процес аналізу маркетингового середовища здійснюється у такій послідовності:
  - огляд основних факторів середовища і з'ясування тих факторів, які впливають на розвиток фірми, визначення напрямів безпосереднього впливу цих факторів;
  - оцінка стану середовища та виявлення небажаних факторів, які можуть виникнути;
  - вивчення специфічних факторів середовища в аспекті кожного маркетингового сектора, в якому діє підприємство;
  - аналіз стратегічних позицій підприємства;
  - аналіз маркетингових можливостей та загроз;
  - визначення необхідної для підприємства стратегічної позиції, рекомендації щодо формування стратегії

- Комплекс показників повинен включати:
  - -параметри для перманентного аналізу кожного з факторів МС: в результаті повинні бути виділені найбільш важливі за впливом на компанію параметри, які будуть індикаторами загроз;
  - - значення показників і їх інтерпретація; визначення значення латентних змін середовища («слабких сигналів»);
  - -значення показників для прогнозування можливих подій;
  - -кореляційні залежності формування кожного з факторів під впливом інших, виявлення закономірностей і їх взаємовпливу в процесі розвитку середовища.

Етапи аналізу маркетингового середовища

Етапи аналізу маркетингового середовища

Моніторинг маркетингового середовища може здійснюватися шляхом взаємодії підсистем, які входять до нього

показників, ресурсів, збору даних, обробки інформації. Підготовка інформації про маркетингове середовище в здійснюється за допомогою сучасних засобів та інструментів, які забезпечують доступ і поширення інформації.

Мережа Інтернет є популярним джерелом інформації про зовнішнє середовище, полем для просування, пошуку клієнтів і здійснення операцій.

- **Виявлення потенційних релевантних змін маркетингового середовища.**

Існують два підходи до визначення потенційних релевантних змін:

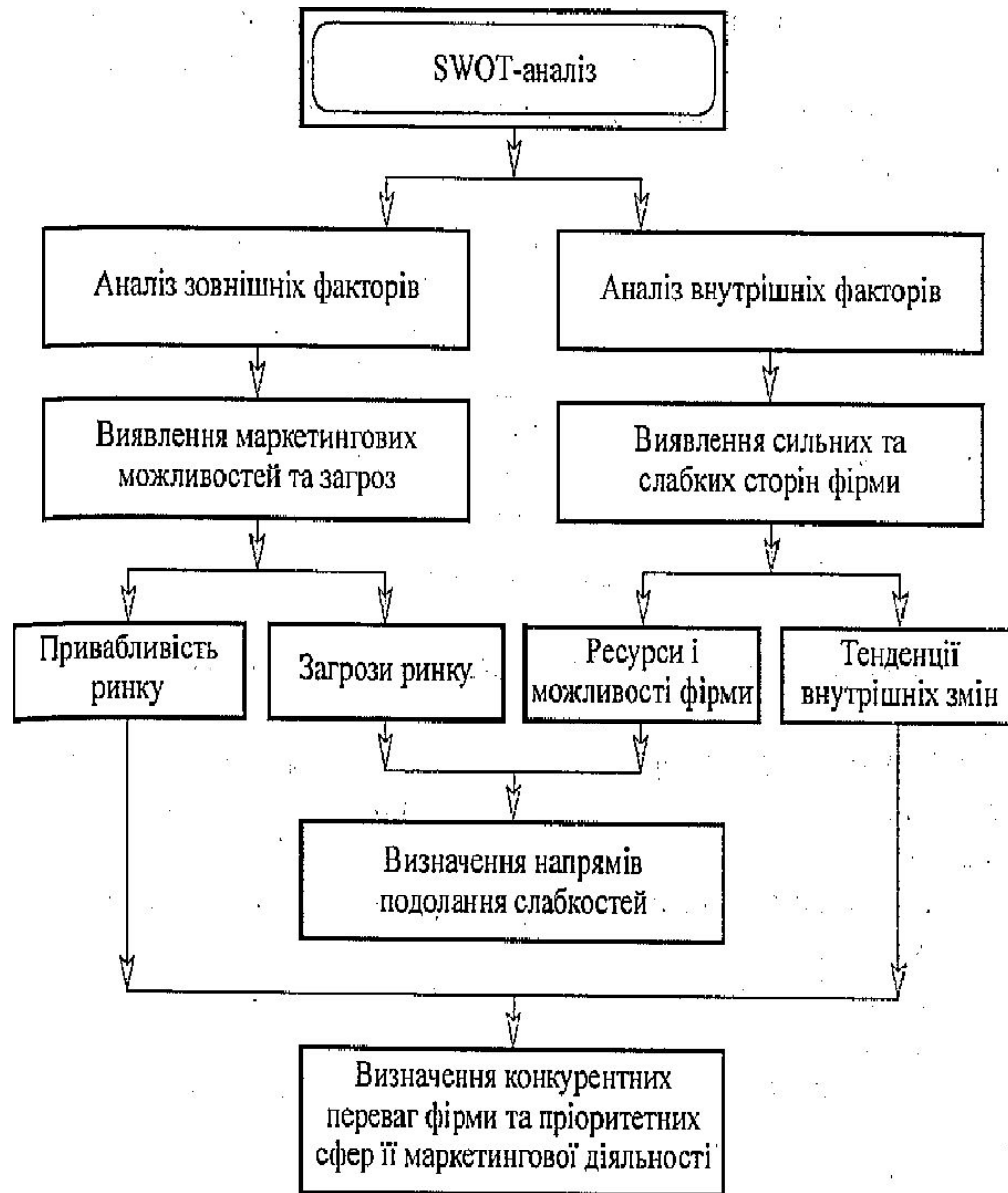
- • перший — від зовнішніх до внутрішніх змін,
- • другий — від внутрішніх до зовнішніх змін.
- *Перший підхід* передбачає першочергову оцінку факторів макромаркетингового середовища і з'ясування їхнього впливу на діяльність підприємства і зміни в мікромаркетинговому середовищі.

- *Другий метод*, який частіше використовується, передбачає першочерговий аналіз факторів внутрішнього середовища фірми, а саме — параметрів "товари — ринки", з урахуванням яких досліджуються зміни в макросередовищі.

АНАЛІЗ СИЛЬНИХ ТА СЛАБКИХ СТОРІН ФІРМИ, МАРКЕТИНГОВИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ТА ЗАГРОЗ (SWOT-АНАЛІЗ)

- Термін "SWOT-аналіз" виник від скорочення перших літер англійських слів "сильні та слабкі сторони, можливості та загрози" (Strength, Weaknesses, Opportunities, Threats)
SWOT-аналіз являє собою групування факторів маркетингового середовища на зовнішні та внутрішні (відносно підприємства) та їх аналіз з позиції визначення позитивного чи негативного впливу на маркетингову діяльність підприємства.

Процес SWOT-аналізу

КОНКУРЕНТНА ПЕРЕВАГА ПІДПРИЄМСТВА

Конкурентна перевага підприємства — це той показник, який забезпечує їй перевершення конкурентів на цільовому ринку. Формування конкурентної переваги є основою маркетингової стратегії, яка забезпечить підприємству досягнення рівня зростання й прибутковості вищого, ніж у середньому на ринку.

- Сильна сторона підприємства перетворюється в конкурентну перевагу, якщо вона відтворює показник, який є дуже важливим для даного ринку (тобто має найвищий ранг).
  - Виділяють три основні сфери конкурентних переваг:
    - організаційні;
    - функціональні;
  - переваги, які засновані на взаємовідносинах із зовнішніми
    - організаціями.

Конкурентна
перевага

Зовнішня

Внутрішня

- **Зовнішні конкурентні переваги** охоплюють ті показники, які характеризують ринкову перевагу підприємства у задоволенні тих чи інших потреб споживача.

Таким чином, зовнішні конкурентні переваги відтворюють цінність для споживача.

До зовнішніх конкурентних переваг належать:

- якість товару, сервісне
- обслуговування, імідж, знання споживачів,
  - високий рівень інновацій та ін.

- **Внутрішні конкурентні переваги** охоплюють ті показники, які характеризують переваги фірми у цінових аспектах конкурентної боротьби. Таким чином, внутрішні конкурентні переваги характеризують цінність для підприємства-виробника і засновані на її виробничих та організаційних ноу-хау

Внутрішня конкурентна перевага

Внутрішня конкурентна перевага базується на перевазі щодо витрат, що дозволяє домогтися меншої собівартості, ніж у конкурентів.

Внутрішня конкурентна перевага є наслідком високої продуктивності і ефективного управління витратами.

Відносно низькі витрати

Внутрішня конкурентна перевага

Забезпечують фірмі більшу рентабельність і стійкість до зниження ціни продажів,

Дозволяють при необхідності поводити цінову конкуренцію, встановлюючи більш низькі ціни з метою збільшення частки ринку

Є джерелом прибутку, який може бути реінвестований у бізнес-процеси для поліпшення якості продукції, інших форм диференціації пропозиції або спрямована для підтримки інших сфер бізнесу

Створюють ефективний захист проти п'яти конкурентних сил.

Висока продуктивність і ефективне управління витратами

Зовнішня конкурентна

перевага

Зовнішня конкурентна перевага заснована на відмінних властивостях послуги, які утворюють більшу «споживчу цінність» для споживача, ніж аналогічна продукція конкурентів.

Це дозволяє встановлювати більш високі ціни продажів, ніж у конкурентів, що може не забезпечувати вищого рівня якості.

- 1. Конкурентна перевага, заснована на якості. В основі даного виду конкурентної переваги лежать відмінні якості товару, що становлять підвищену споживчу цінність**
- 2. Конкурентна перевага, засноване на витратах. Конкурентна перевага, засноване на витратах, обумовлена перевагою підприємства в питаннях контролю над рівнем цін і витрат. Це особливо цінно для виробника послуг, оскільки собівартість товару стає нижчою, ніж у пріоритетного конкурента. Внутрішня конкурентна перевага є результатом підвищеної продуктивності.**
- 3. Конкурентна перевага, заснована на ключових компетенціях.**

Ключова компетенція - це особливий навик або технологія, що створює унікальну цінність для споживача. Спеціальні навички підприємства в значній мірі виражені в колективному знанні її співробітників і процедурах, що визначають характер їх взаємодії. Дані ключові компетенції можна розглядати як першопричину конкурентної переваги